Beslut
2019-07-10
Dnr 31-SI 2019:208

Thorengruppen AB

Org.nr. 556613-9290

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram

efter tillsyn i Yrkesgymnasiet Stockholm

Skolinspektionen
Box 3177, 903 04 Umeå, Besöksadress Nygatan 18-20

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Thorengruppen AB att vid vite av 500 000 kronor senast den **15 november 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslut om föreläggande gäller omedelbart. Om Thorengruppen AB inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Nedan redovisas de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Skolinspektionen vill framhålla att huvudmannen enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Även om huvudmannen ges viss tid att rätta till brister har huvudmannen det fulla ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med författningarna.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i skolan är strukturerad och utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner. (16 kap. 6 § skollagen; 4 kap. 1 § gymnasieförordningen; Lgy 11, 2.1. Kunskaper; Förordning om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena (SKOLFS 2010:261); Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program (SKOLFS 2010:14))
- I utbildningen tas hänsyn till elevers olika behov. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1. Kunskaper)

Åtgärder

- Huvudmannen ska genom nyrekrytering eller kompetenshöjande insatser se till att lärare i kursen *Idrott och hälsa 1*:

  a) Utgår från kursens ämnesplan så att undervisningen omfattar allt centralt innehåll,
  b) genomför en planerad och strukturerad undervisning så att eleverna genom undervisningen ges möjligheter att utveckla de förmågor och kunskaper som ämnesplanen anger, samt

c) i sin undervisning ger eleverna flera tillfällen att både tillägna sig och utveckla sina förmågor och kunskaper inom kursen.

- Se till att rektorn löpande under kursens gång, genom lektionsobservationer och samtal med lärare och elever, säkerställer att undervisningen i *Idrott och hälsa 1* genomförs enligt a)-c) ovan. Rektorn ska dokumentera sin uppföljning.

- Se till att genomföra en utvärdering av förutsättningarna för lärare att individanpassa undervisningen i kursen *Matematik 1a.* Utvärderingen ska omfatta organisatoriska och personella förutsättningar, i detta ingår antalet undervisningstimmar, elevgruppernas sammansättning och storlek, lärartäthet, rutiner vid lärarbyten och lärares kompetens för uppdraget att individanpassa undervisningen. I utvärderingen ska anges identifierade förbättringsområden och beslut om förbättringsinsatser, när insatserna ska påbörjas och när insatserna ska följas upp.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

- Se till att genom informationsinsatser till all skolpersonal inför höstterminen 2019 klargöra skyldigheten att anmäla till rektorn om en elev befaras inte uppnå kunskapskraven trots att stöd getts i form av extra anpassningar.

- Se till att rektorn följer upp antalet anmälningar under första halvan av höstterminen 2019 och genom samtal med lärare och annan skolpersonal säkerställer att de har insikt i skyldigheten att anmäla.

- Se till att upprätta rutiner för arbetet med att utreda behov av särskilt stöd och i dessa klargöra vilken skolpersonal som ska ansvara för utredningen och hur samråd ska ske med elevhälsan.

- Se till att rektorn följer de utredningar som genomförs under första halvan av höstterminen 2019 och säkerställer att de genomförs skyndsamt.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven. (Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens utveckling. (3 kap. 4 § och 15 kap. 20 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg)

Åtgärder

- Se till att informera elever som läser kursen *Idrott och hälsa 1* om vilka kunskapskrav de ska bedömas mot och att lärare tydliggör hur bedömningen mot dessa kommer gå till.

- Se till att eleverna fortlöpande får information om hur de utvecklas i relation till de kunskapskrav som de ska uppnå i kurserna *Idrott och hälsa 1* och *Matematik 1a*.

- Huvudmannen ska genom nyrekrytering eller kompetenshöjande insatser se till att lärare i kursen *Idrott och hälsa 1* utformar ändamålsenliga bedömningssituationer för att följa och främja elevernas kunskapsutveckling och säkerställa ett brett och varierat underlag inför betygssättningen.

- Se till att lärare i kursen *Matematik 1a* dokumenterar det kunnande som elever har visat, för att stödja elevernas kunskapsutveckling och för att säkerställa ett brett och varierat underlag inför betygssättningen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

Åtgärder

- Se till att rektorn tillsammans med lärare diskuterar och kommer överens om gemensamma förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet och studiero. I detta ingår ansvarstagande för att ordningsregler efterlevs och hur disciplinära åtgärder används.

- Se till att elever och lärare eller annan skolpersonal har regelbundna samtal om de gemensamma värden som ska gälla och hur skolmiljön ska utformas för att åstadkomma trygghet och studiero, såväl på grupp- som på skolnivå. Rektorn ska se till att dialogen dokumenteras.

- Se till att rektorn följer upp och utvärderar hur åtgärder som vidtas i arbetet för att skapa studiero på lektioner fungerar och om andra eller kompletterande åtgärder behövs. Rektorn ska dokumentera denna uppföljning.

- Se till att rektorn, genom lektionsobservationer och samtal med lärarna, följer upp enskilda lärares arbete med att skapa studiero i undervisningen och att lärare vid behov får stöd och kompetenshöjande insatser.

- Se till att kartlägga elevernas trygghet och trivsel samt deras uppfattning om förekomsten av kränkande behandling. Analysera sedan kartläggningen för att identifiera risker för kränkande behandling och besluta om insatser som ska genomföras och hur dessa ska följas upp.

- Se till att skapa ett system för elever att anonymt kunna berätta för ansvariga på skolan löpande om omständigheter som rör elevernas trygghet och trivsel på skolan.

- Se till att genom informationsinsatser till all skolpersonal inför höstterminen 2019 klargöra skyldigheten att anmäla kränkande behandling till rektorn.

- Se till att rektorn följer upp antalet anmälningar om kränkande behandling under första halvan av höstterminen 2019 och genom samtal med lärare och annan skolpersonal säkerställer att de har insikt i skyldigheten att anmäla.

Motivering till föreläggande vid vite

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* inte utformas utifrån ämnets innehåll och därmed inte följer kursens ämnesplan fullt ut. Det finns flera moment inom kursens centrala innehåll i vilka eleverna inte ges möjlighet att utveckla sina förmågor. Vidare visar Skolinspektionens utredning att undervisningen inte innehåller målstyrda processer under ledning av lärare som ger eleverna möjlighet att efter sina förutsättningar tillägna sig och utveckla kunskaper inom ämnet. För att eleverna ska stimuleras att använda sina kunskaper och kunna växa med uppgifterna behöver undervisningen ge eleverna flera tillfällen att öva upp sina färdigheter, förståelse och förtrogenhet inom ämnet.

Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* inte utformas så att eleverna successivt får fler och större självständiga uppgifter, utan snarare genomförs ensidigt med enstaka inslag av variation. Av intervjuer framgår att eleverna till största del varit på ett gym på idrottslektionerna. När detta uppdagades har rektorn sett till att eleverna vid enstaka tillfällen fått genomföra moment som ska ingå enligt kursens ämnesplan. Även om huvudmannen anför att eleverna innan vårterminens slut har fått tillfälle att genomföra de moment som går att utläsa från ämnets kursplan, bedömer Skolinspektionen att undervisningen inte motsvarar författningarnas krav. Att undervisningen utformas så att eleverna vid samma tillfälle både ska inhämta och utveckla kunskaper i relation till ämnets syfte, centrala innehåll

och kunskapskrav innebär att eleverna inte ges möjlighet att succesivt utveckla sina kunskaper och nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionens bedömer att undervisningen i kursen *Matematik 1a* inte genomförs på ett sådant sätt att hänsyn tas till varje enskild elevs behov och förutsättningar. Bristerna i undervisningen innebär att det finns elever som inte får den ledning och stimulans de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. I intervjuer med elever och lärare framkommer att undervisningen går fort fram, att elever inte hinner repetera innehåll och att elever inte får den ledning och det stöd de behöver av lärare. Vidare framkommer att undervisningen genomförs lika för alla elever och består i att eleverna arbetar kapitel för kapitel i läroboken. Skolan har i uppdrag att ge alla elever bästa möjliga förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt utifrån sina behov och förutsättningar. Det innebär att läraren har en skyldighet att ta reda på vilka behov och förutsättningar eleverna har och anpassa undervisningen utifrån detta. Rektorn behöver se till att lärarna har förutsättningar att ta detta ansvar. I detta ligger att se till att det vid lärarbyten sker överlämning av information för att skapa kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. För varje skolform gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen anger mål och riktlinjer för utbildningen. Av skollagen framgår vidare att det pedagogiska arbetet vid skolenheten leds och samordnas av en rektor.

I skollagen avses med undervisning sådana målstyrda processer som under ledning av lärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

Enligt skollagen ska i utbildningen hänsyn tas till elevers olika behov och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplanen ska läraren utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska också stimulera, handleda och stödja eleven.

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Vidare framgår av läroplanen att det är rektorns ansvar att lärarna anpassar undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer efter elevernas behov och att lärare får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Av läroplanen framgår vidare att syftet med undervisningen är ämnesspecifikt och beskriver vilka kunskaper eleverna ska ges möjlighet att utveckla genom undervisning i ämnet. Det beskriver ämnets hela uppdrag och ställer krav på undervisningen som helhet. De mål som finns för ämnet är också ämnesspecifika och beskriver de kunskaper eleverna ska ges förutsättningar att utveckla genom undervisningen i ämnet. Huvuduppgiften för gymnasieskolan är att förmedla kunskaper och skapa förutsättningar för att eleverna ska tillägna sig och utveckla kunskaper. Varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Alla som arbetar i skolan ska ge stöd och stimulans till att elever så att de utvecklas så långt som möjligt.

Av läroplanen för gymnasieskolan framgår även att lärare ska organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina egna förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Läraren ska se till att eleven succesivt får fler och större självständiga uppgifter samt se till att eleven upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.

Av ämnesplanen för *Idrott och hälsa 1* framgår att ämnet syftar till att eleverna utvecklar sin kroppsliga förmåga samt förmåga att planera, genomföra och värdera olika rörelseaktiviteter som allsidigt främjar den kroppsliga förmågan. Undervisningen ska utgöras av fysiska aktiviteter utformade så att alla kan delta och utvecklas efter sina förutsättningar. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att planera och genomföra fysiska aktiviteter som befäster och vidareutvecklar kroppslig förmåga och hälsa. Av det centrala innehållet framgår att undervisningen bland annat ska behandla rörelse till musik samt dans, träningsmetoder och deras effekter, den fysiska aktiviteten och livsstilens betydelse för kroppslig förmåga och hälsa, samt kosthållning, droger och dopningspreparats betydelse för hälsa och prestation.

Skolinspektionens utredning avseende kursen Idrott och hälsa 1

Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa1* inte genomförs utifrån kursens ämnesplan. Av intervjuer med elever framgår att undervisningen inte genomförs efter de ämnesspecifika mål och kunskaper som eleverna ska ges möjlighet att utveckla i kursen. Enligt elever planerar och genomför inte läraren en strukturerad undervisning utifrån ämnesplanen, utan det vanligaste är att eleverna får bestämma vad de vill göra på lektionerna. Kursen är planerad över de två första läsåren. Elever som går det andra läsåret uppger att de får vara på ett gym hela tiden och där får elever göra vad de vill. Elever säger att lektionerna saknar struktur och att de inte har fått någon planering för kursen, utan att de får reda på vad de ska göra från lektion till lektion. Vidare framkommer i intervjuer med elever att de under detta läsår endast genomfört ett fåtal moment av det centrala innehåll som kursen ska behandla. Elever uppger att de hittills i kursen haft fotboll och skridskor en gång men att de mest fått vara på gymmet eller vara ute och gå. Till exempel uppger elever att de inte haft simning, dans eller orientering. Elever som går första läsåret uppger att de under höstterminen 2018 hade teoriundervisning och att de var på ett gym två gånger. Vidare har de genomfört badminton, fotboll och skridskor, en gång

per aktivitet. I början av vårterminen 2019 plockades undervisningen i kursen bort från schemat.

I intervju uppger rektorn att läraren har gjort en planering av idrottslektionerna men att planeringen inte har fungerat till hundra procent. Rektorn uppger att läraren har svårt att vara tydlig inför eleverna och att eleverna inte får någon muntlig genomgång kopplat till kursens mål. Rektorn uppger vidare att en annan lärare har gått in för att undervisa i den teoretiska delen, hälsodelen. Rektorn uppger att kompletterande delar kommer att ske senare under vårterminen och att skolan måste se till att eleverna får alla moment i ämnet. Läraren som undervisar i kursen *Idrott och hälsa 1* uppger i intervju att det finns centralt innehåll som eleverna inte genomfört under detta läsår.

Huvudmannen uppger, i en skrivelse som inkom efter Skolinspektionens besök, att alla idrottslektioner har dubbelbemannats och att det finns en årsplanering som ska genomföras och att alla moment kommer att tillgodoses. Dans, orientering och simning är inplanerat under våren. Elever som går det första läsåret hade en del av kursen *Idrott och hälsa 1* under höstterminen och kursen kommer att fortsätta under det andra läsåret.

Skolinspektionens utredning avseende kursen Matematik 1a

Skolinspektionens utredning visar att alla elever inte får det stöd och den ledning och stimulans som de behöver i kursen *Matematik 1a*. I intervjuer uppger elever att undervisningen går fort fram i kursen och att de har prov innan de hunnit arbeta klart med ett område. Elever säger att det inte finns tid att repetera och att de inte får den hjälp de behöver. Elever berättar att undervisningen under vårterminens tre första månader varit bristfällig, att de under denna period haft vikarier och inte räknat någon matematik. Enligt elever finns det inte tid för läraren att hjälpa alla elever på lektionerna eftersom det är så många elever som behöver hjälp. Elever säger att de har svårt att förstå undervisningen, att läraren har få genomgångar och inte ger exempel. Elever säger att de inte förstår och att de inte får förklaringar trots att de ber läraren om hjälp. Enligt elever anpassar inte läraren undervisningen efter deras behov, läraren lär bara ut på ett sätt. Vidare går undervisningen snabbt fram och läraren kontrollerar inte att alla elever förstår. Elever säger att de har svårt att hänga med i det höga tempot och att de blir sittande och kommer inte vidare med uppgifterna i läroboken. Eleverna uppger att de på fredagar har en dubbeltimme i matematik men då är två grupper sammanslagna och möjligheterna att få hjälp minskar ytterligare då de är fler elever i gruppen. Elever uppger att de har tappat motivationen och lusten för matematiken och att de inte tycker att ämnet är intressant längre.

I intervju uppger läraren i matematik att undervisningen i kursen går fort fram och att eleverna ofta får skriva prov. När läraren började på skolan i mars 2019 hade eleverna räknat uppgifterna i det första av sju kapitel i läroboken. Läraren säger att eleverna måste räkna ungefär ett kapitel i veckan och det gör att eleverna inte hinner repetera. Läraren uppger att eleverna saknar kunskaper och läraren under sex veckor har försökt ge undervisning som motsvarar hela terminen. Läraren säger att hen försöker anpassa undervisningen efter alla elevers behov och hjälpa eleverna så gott det går. Läraren uppger att det hade varit bättre om det varit en till person i klassrummet och att läraren

säger till eleverna att de ska jobba hemma. Enligt läraren finns det elever som har dyslexi, dyskalkyli och koncentrationssvårigheter.

I intervju med rektorn, lärare och personal i elevhälsan framkommer att det har varit flera byten av lärare i matematik. Elever uppger att information, exempelvis om vad eleverna har gjort i undervisningen, inte har följt med vid lärarbyten. Rektorn uppger att när nuvarande lärare började på skolan låg mer än hälften av eleverna som går första läsåret i farozonen för att inte få godkänt betyg. Rektorn har, i diskussion med läraren, valt att forcera igenom kursen för att ge eleverna någon möjlighet att nå målen.

Huvudmannen uppger, i en skrivelse som inkom efter Skolinspektionens besök, att det föregående läsår fanns två lärare i matematik, vilka slutade i april 2018 och därefter anställdes en ny lärare som bedrev undervisningen fram till mitten av december 2018. Under januari till mars 2019 bedrevs undervisningen i matematik av vikarier och en resurslärare och i mars 2019 anställdes nuvarande lärare i matematik.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd brister. Skolinspektionen konstaterar att lärare ibland inte anmäler att det finns behov att göra en utredning om särskilt stöd när de uppmärksammar att en elev är i behov av mer stöd än extra anpassningar. I intervju med lärare framkommer att i vissa fall kan berörd lärare lägga upp en plan för eleven och då sker inte alltid en anmälan om att eleven kan vara i behov av särskilt stöd. I intervjuer framkommer vidare att i ämnet matematik har rektorn, läraren och personal i elevhälsan skilda meningar i fråga om läraren har gjort en anmälan eller inte. Skolinspektionen anser att det inte är tydligt på skolan vid vilket skede anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd ska ske. Skolinspektionen kan också konstatera att det finns betydligt fler elever med betyget F i kurser jämfört med hur många anmälningar om behov av särskilt stöd som gjorts.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det inte skyndsamt sker en utredning om elever har behov av särskilt stöd. I intervju uppger elevhälsan att de har tagit emot 15–20 anmälningar från lärare under läsåret men att endast sex till sju utredningar om särskilt stöd har genomförts. Samtidigt finns vid skolenheten cirka tre åtgärdsprogram och rektorn har inte i något fall beslutat att åtgärdsprogram inte ska utarbetas. I intervju med rektorn framkommer också det har skett anmälningar från lärare som inte föranlett en utredning eftersom rektorn inte ansett att berörda elever har inlärningssvårigheter. Skolinspektionen understryker att sedan en anmälan har gjorts till rektorn har denne en skyldighet att se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. I vissa fall kan en utredning göras snabbt och enkelt, medan det i andra fall kan behövs en mer omfattande utredning. Rektorn kan alltså inte underlåta att se till att en utredning kommer till stånd utifrån en uppfattning om att eleven inte har inlärningssvårigheter. Det är istället utredningen som ska ge skolan underlag för att förstå vilka svårigheter eleven har i sin skolsituation och vilka elevens behov av stöd är.

Huvudmannen påstår att lärare anmäler och att skolan skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd. Trots detta bedömer Skolinspektionen, mot bakgrund av uppgifterna från lärare, elevhälsa och rektorn, att elevers behov av särskilt stöd inte alltid utreds skyndsamt. Detta är anmärkningsvärt eftersom många elever riskerar att inte nå eller inte når kunskapskraven i olika kurser.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att om det genom uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för den elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om utredningen visar att eleven inte är i behov av särskilt stöd, ska rektorn i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska upprättas.

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med elever framkommer att många elever upplever att de inte får det stöd de behöver i utbildningen. I intervjuer uppger elever som går andra och tredje läsåret att elever som är i behov av stöd inte får den hjälp de behöver. Elever som går första läsåret uppger att de inte får det stöd de behöver i matematik och att de har pratat med rektorn men får trots det ingen hjälp i ämnet.

I intervju med lärare framkommer att de inte alltid anmäler till rektorn eller elevhälsoteamet att de undervisar elever som trots extra anpassningar befaras inte uppnå kunskapskraven. I intervju uppger yrkeslärare att det händer att eleverna inte uppnår kunskapskraven och då görs en anmälan om behov av särskilt stöd till elevhälsan. Samtidigt uppger lärarna att när en elev har hamnat efter och läraren har haft upprepade samtal med eleven, sker en varning om att eleven riskerar att få betyget F i kursen. Vidare uppger yrkeslärare att elevens mentor vänder sig till undervisande lärare i kursen, för att kunna lägga upp en plan. Eventuellt tas frågan upp som behov av särskilt stöd, enligt lärare.

I intervju med rektorn framkommer att cirka 10–15 elever som går det första läsåret riskerar att inte nå godkänt betyg i matematik. I intervjuer uppger både läraren i matematik och specialpedagogen att läraren inte har anmält detta till elevhälsan. Rektorn har en annan uppfattning och uppger att läraren har anmält detta på en elevkonferens, men att det inte är aktuellt med särskilt stöd, eftersom det inte är fråga om att elever har inlärningssvårigheter. Enligt rektorn har eleverna inte har hunnit alla moment och det kan också vara så att elever varit frånvarande. Rektorn uppger att specialpedagogen var med på elevkonferensen och ansåg att det inte var särskilda stödinsatser som behöver sättas in. Rektorn beskriver att skolan sätter in åtgärder,

exempelvis får elever stöd av specialpedagogen och några elever arbetar enskilt med en lärare för att få extra lugn och ro.

I intervju med elevhälsan framkommer att det inte skyndsamt sker en utredning för alla elever som kan vara i behov av särskilt stöd. I intervju uppger personal i elevhälsan att de har möte en gång i veckan och vid varje möte har cirka tre nya ärenden anmälts till elevhälsan. Ärendena rör lite blandat men ofta handlar det om elever som har frånvaro. Personal i elevhälsan säger att elevernas frånvaro ofta beror på att elever behöver anpassningar och särskilt stöd i skolan. Enligt personal i elevhälsan har det under läsåret anmälts cirka 15–20 ärenden som rör att elever kan vara i behov av särskilt stöd. Elevhälsan uppger att det på skolan finns två eller tre åtgärdsprogram och att det är fler på gång. Skolan har också gjort handlingsplaner för elever under kortare perioder, som personalen följer upp. Personal i elevhälsan uppger att ungefär sex till sju pedagogiska kartläggningar har genomförts. Vidare uppger elevhälsan att de pedagogiska kartläggningarna inte har lett till att ett åtgärdsprogram har utarbetats utan det kan vara att elever till exempel får ett visst upplägg under en viss tid som skolan sedan följer upp. Elevhälsan uppger också att skolan har väldigt många elever med speciella behov. I intervju uppger rektorn att hon inte har fattat beslut efter en utredning om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Enligt rektorn finns vid skolan två åtgärdsprogram.

Huvudmannen uppger, i en skrivelse som inkom efter Skolinspektionens besök, att lärare anmäler en elevs eventuella behov av särskilt stöd och att vid mer omfattande studiesvårigheter görs en pedagogisk kartläggning som sannolikt resulterar i ett åtgärdsprogram och särskilt stöd. Vidare anges i skrivelsen att det finns 92 stycken F i betyg i kurser vid skolan per den sista april 2019.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna som läser kursen *Idrott och hälsa 1* varken får fortlöpande information om sin utveckling eller en allsidig bedömning av sina kunskaper. Undervisningen är ensidig och variation förekommer i liten omfattning. Eleverna har inte fått tydlig information om vilka kunskapskrav de arbetar mot på lektionerna eller om hur de ligger till i relation till kunskapskraven. Läraren som undervisar eleverna uppger att det är svårt att beskriva för eleverna vad det är de behöver kunna inom ämnet. Även om rektorn och huvudmannen uppger att elever kommer att få genomföra alla moment och att det finns underlag för betygssättning, bedömer Skolinspektionen att det faktum att vissa moment genomförs endast vid något enstaka tillfälle innebär att läraren inte har ett brett och allsidigt underlag för att kunna analysera och utvärdera kvaliteten på elevens kunskaper utifrån kunskapskraven.

Skolinspektionen bedömer vidare att lärare vid betygssättningen i kursen *Matematik 1a* inte alltid bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven och att elever inte fortlöpande får information om sin utveckling. I intervjuer med elever och rektorn framkommer att betyg i matematik har beslutas med det nationella provet som enda underlag vid betygssättningen, och att elever har fått betyget F utan att de dessförinnan

fått veta hur de låg till i förhållande till kunskapskraven. Huvudmannen uppger att inget betyg baseras enbart på nationella provet, att det finns underlag vid betygssättningen och att elever kontinuerlig får information om hur de ligger till i kurserna. Trots detta bedömer Skolinspektionen, mot bakgrund av uppgifter från elever och rektorn, att skolans arbete med bedömning och betygssättning i nämnda kurs inte uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionen vill framhålla att det är rektorn som ansvarar för att betyg sätts i enlighet med bestämmelserna och att huvudmannen har ett övergripande ansvar för kompetensutveckling och ska se till att lärare har nödvändiga insikter i skolans bestämmelser. Detta innefattar vad som gäller för bedömning och betygssättning.

Rättslig reglering

I skollagen anges att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens utveckling. Vid betygssättning i en kurs som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas.

Enligt läroplanen uttrycker betyget i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs respektive målen för gymnasiearbetet. Läraren ska fortlöpande ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna och redovisa för eleverna på vilka grunder betygssättning sker. Vid betygssättningen ska läraren utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs. Läraren ska även beakta sådana kunskaper som en elev har tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen och utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper.

Enligt Skolverkets allmänna råd om betyg och betygsättning framgår att läraren bör utforma ändamålsenliga bedömningssituationer för att följa och främja elevernas kunskapsutveckling och säkerställa ett brett och varierat underlag inför betygssättningen. Vidare bör läraren utvärdera elevernas kunskaper i förhållande till kursens syfte, centrala innehåll och kunskapskrav samt utifrån den undervisning som bedrivits. Det framgår även att rektorn bör skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg samt säkerställa att lärare vid behov får kompetensutveckling om betyg och betygssättning (SKOLFS 2018:247).

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* inte utformas så att läraren har ändamålsenliga bedömningssituationer och ett brett varierat underlag inför betygssättningen. I intervju uppger elever som går andra läsåret att läraren inte har något betygsunderlag och att eleverna bara får vara i gymmet hela tiden och att lektionerna saknar struktur. Vidare uppger elever att det är otydligt för eleverna vad de ska lära sig och varför samt att de inte har fått någon information om kunskapskrav och centralt innehåll i kursen. Som tidigare beskrivits uppger både rektorn och läraren som undervisar i kursen att det finns moment som härrör till kunskapskrav som inte bedrivits i undervisningen. Rektorn uppger även att eleverna kommer att få genomföra dessa moment innan betygssättningen.

Skolinspektionens utredning visar vidare att eleverna varken får veta hur de ligger till i förhållande till kunskapskraven i *Idrott och hälsa 1* eller att läraren ger eleverna information om vad som är väsentliga kunskaper i ämnet, om kunskapskrav och om betyg och betygssättning. Eleverna uppger att de inte har fått information om hur de ligger till i relation till kunskapskraven i kursen. Elever uppger att de har frågat läraren men hen kunde inte svara på det. Elever berättar att det stod ”O” i omdömet och eleverna vet inte vad det betyder. Läraren som undervisar i kursen uppger att det framkommit kritik avseende bedömningen i kursen. Vidare framkommer att läraren upplever det svårt att beskriva för eleverna vad det är de behöver kunna inom ämnet. Läraren säger sig undervisa så många elever att det var svårt att ge skriftliga omdömen till eleverna och att läraren istället har hittat på ett eget system med enbart en bokstav med tillhörande plustecken som bedömning. I intervju uppger rektorn att läraren har fått en introduktion av försteläraren när det gäller individuella utvecklingsplaner och bedömning. Huvudmannen uppger, i en skrivelse som inkom efter Skolinspektionens besök, att det är olyckligt att läraren inte lyckats förankra sitt bokstavsystem för eleverna. Vidare uppges att läraren brister i skrivande av omdömen i individuella utvecklingsplaner men att det finns underlag för respektive elev.

Skolinspektionens utredning visar vidare att elever i kursen *Matematik 1a* inte alltid får veta hur de ligger till i förhållande till kunskapskraven och att det förekommer att lärare sätter betyg med resultatet på det nationella provet som enda underlag. I intervju uppger elever som går tredje läsåret att många byten av lärare i ämnet matematik har medfört problem eftersom information inte följer med mellan lärarbytena, exempelvis betygsunderlag och vad eleverna har gjort i undervisningen. Elever säger att det har varit rörigt med betygssättningen och att elever har fått betyget F utan att de dessförinnan fått information om att de riskerade att inte få godkänt betyg. Elever uppger att det bara var nationella provet som räknades som underlag och att många elever fick betyget F. Även elever som går andra läsåret uppger att de inte fick vetskap om att de riskerade att få betyget F innan de fick betygen på skolavslutningen. Elever berättar att de fick en ny lärare som inte visste vad eleverna hade gjort tidigare under läsåret och att betyget baserades enbart på resultatet på det nationella provet. I intervju uppger rektorn att det under föregående läsår var flera byten av lärare i ämnet matematik och att överföringen inte hängde med eftersom alla lärare inte hade dokumenterat inlämnade uppgifter och elevernas kunskaper. Den lärare som skulle sätta betyg i slutet av läsåret kunde inte annat än att förlita sig på de nationella proven, uppger rektorn. Det framkommer också i intervju med lärare att en tidigare lärare som slutat vid skolan, och som satt betyget F för flera elever i en kurs, inte hade dokumenterat inlämnade uppgifter och att det saknades information om elevernas kunskaper. Rektorn bekräftar i intervju att en tidigare lärare i matematik inte hade dokumenterat elevernas kunskaper och att det enligt nya lärare inte finns underlag inför den prövning som eleverna genomgår.

Huvudmannen uppger, i en skrivelse som inkom efter Skolinspektionens besök, att överlämning från tidigare lärare i matematiken vid lärarbyte dokumenterades och att inget betyg baserades enbart på nationella provet. Det sker också betygssamtal under kursens gång och i samband med avslutande av kurs. Det görs en dokumentation för elever som får betyget F och det lämnas en skriftlig överlämning från lärare som slutar

så underlag finns. Eleverna ges kontinuerlig feedback i hur de ligger till i kurserna, dels genom skolans lärplattform, genom matriser och utvecklingssamtal.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolmiljö som präglas av trygghet och studiero

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid skolenheten inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas trygghet och studiero. Studieron brister påtagligt i flera undervisningsgrupper och att detta leder till att eleverna inte alltid kan koncentrera sig på skolarbetet under lektionstid. Den bristande studieron består exempelvis i att elever pratar högt rakt ut, kastar saker, att elever använder sin mobiltelefon och att elever har sen ankomst. Det förekommer också att elever går ut och in i klassrummet under pågående lektion och på så sätt stör undervisningen. Skolinspektionens utredning visar vidare att det finns elever som känner sig otrygga i skolan och att det finns elever som är rädda för andra elever. Det finns konflikter mellan grupperingar med elever som påverkar elevernas trygghet på skolan. Det förekommer även ”skojbråk” och respektlöst språkbruk som innebär att tryggheten för elever brister. Vidare framkommer att det finns en tystnadskultur bland elever på skolan och att elever inte berättar för personal när någonting händer. Skolinspektionen utredning visar dessutom att det har varit bristande trygghet och studiero under lång tid. Huvudmannen, liksom rektorn och flera av skolans personal, uppger att det finns trygghet och studiero på skolan och att elever berättar för personalen när något händer. Trots detta bedömer Skolinspektionen, mot bakgrund av uppgifter från ett stort antal elever, som i flera avseenden bekräftas av lärare och personal i elevhälsan, samt genom lektionsobservationer, att tryggheten och studieron på skolan brister.

Även om skolan genomför vissa åtgärder för att skapa studiero, visar Skolinspektionens utredning att dessa åtgärder inte är tillräckliga. Skolinspektionen konstaterar att elever och skolpersonal till stor del har skilda uppfattningar om hur elevernas trygghet och studiero är på skolan. Detta visar att det vid skolenheten inte finns en tillräcklig dialog mellan elever och skolpersonal om skolmiljön. Att skolan undersöker och tar elevernas upplevelser om otrygghet och bristande studiero på allvar är en förutsättning för att kunna vidta adekvata åtgärder för att förbättra miljön. Skolinspektionens utredning visar också att skolans lärare inte tillämpar ordningsregler och disciplinära åtgärder på ett likvärdigt sätt. Lärare beslutar inte heller i någon nämnvärd omfattning om disciplinära åtgärder och det framgår, genom intervjuer med elever och lärare, att det finns en osäkerhet bland lärare i fråga om hur disciplinära åtgärder ska användas. Skolinspektionen bedömer också att skolan behöver ompröva åtgärder och strategier i arbetet med att skapa studiero på lektioner. Exempelvis framkommer att åtgärder som innebär att klassrumsdörren hålls öppen för elever som kommer sent och att elever får ta bensträckare, i vissa fall kan skapa mer oro under lektioner. Det finns också enskilda lärare som har svårigheter att upprätthålla studiero i undervisningen. Även om huvudmannen uppger att skolan vidtar åtgärder för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero, bedömer Skolinspektionen mot bakgrund av uppgifter från elever, lärare, elevhälsa och rektorn samt lektionsobservationer, att

ytterligare åtgärder behöver vidtas för att verksamheten ska leva upp till författningarnas krav i denna del.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av förarbetena till skollagen framgår bland annat följande. Det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. Det förebyggande arbetet är centralt. En viktig grund för att åstadkomma trygghet och studiero i skolan är en aktiv dialog mellan elever, mellan elever och lärare eller annan personal om de gemensamma värden som ska gälla. Eleverna ska beredas möjlighet att delta i utformningen av lärandemiljön. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rektorns skyldighet att se till att elevers behov av stöd utreds och att stödåtgärder kommer till stånd för elever i behov av stöd är självfallet även det en del i arbetet med att skapa en trygg och stimulerande studiemiljö för alla elever. Det finns dock situationer när de åtgärder som vidtagits i förebyggande syfte inte är tillräckliga och där disciplinära åtgärder behövs för att säkerställa en god studiemiljö (prop. 2009/10:165 s. 319-320).

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen har genomfört nio intervjuer med totalt 33 elever som går första läsåret, en intervju med sex elever som går andra läsåret och en intervju med fem elever som går tredje läsåret. I samtliga intervjuer, förutom den sistnämnda, framkommer att det ofta är bristande studiero under lektioner och det förekommer att elever stör ordningen i klassrummet och att detta gäller framförallt i årskurs 1. Elever beskriver att det ibland är ”*extremt stökigt*” och att det på vissa lektioner ”*ofta blir kaos*”. Elever säger att många elever inte bryr sig om lektionerna utan gör andra saker som stör undervisningen. Exempelvis pratar elever högt med varandra, kastar saker och använder mobiltelefonen. Det är vanligt att det kommer in elever i klassrummet som inte hör till elevgruppen och som stör ordningen i klassrummet. Flera elever säger att det är svårt att koncentrera sig på lektionerna och att de inte kan fokusera på skolarbetet när det är stökigt. Vidare uppger elever att det förekommer störande inslag utanför klassrummen som påverkar studieron. Elever uppger exempelvis att elever springer i korridorer, pratar högt och gör ”*aggressiva skojbråk*” som hörs in i klassrummen och som gör att det inte går att koncentrera sig. I intervjuer med elever framkommer att det var bristande studiero under höstterminen 2018. Några elever säger att studieron har blivit bättre även om det fortfarande är stökigt, medan andra elever anser att det har varit likadant hela läsåret och att det inte har blivit bättre.

Skolinspektionens utredning visar att de flesta av skolans personal anser att det i huvudsak råder studiero under lektioner. Vid intervjuer med skolans samtliga tolv lärare och personal i elevhälsan framgår att de anser att det oftast är studiero på lektionerna. Lärare uppger att det kan vara mindre god studiero vid vissa tillfällen och att sena ankomster och mobiltelefoner ibland stör undervisningen. Lärare uppger vidare att det under hösten 2018 var stökigt och även under januari–februari 2019, men

att det har blivit bättre efter det. Lärare säger att det numera inte är lika många elever som stör under genomgångar eller som stör varandra under lektioner. Enligt lärare förekommer att elever som inte hör till elevgruppen kommer in i klassrummet, men det hände mer förut och de flesta eleverna går ut när läraren säger till. Lärare berättar att elever ibland kastar sudd på varandra. En lärare säger att det händer ganska ofta och att läraren därför har samlat in alla sudd. Lärare uppger att det ibland kan vara så att elever som stör undervisningen egentligen behöver hjälp eller har fastnat vid uppgifter. Lärare och personal i elevhälsan känner inte igen elevernas beskrivning om att det skulle vara stökigt i eller komma ljud från korridoren. Rektorn uppger att studieron har blivit bättre jämfört med höstterminen 2018.

Vid samtliga tio lektionsobservationer som Skolinspektionen genomfört är det flera elever som kommer sent och elever som går ut och in i klassrummet under lektionen, på ett sätt som stör undervisningen. I intervjuer med lärare och elevhälsa framkommer att lärarna har en gemensam strategi att inte låsa dörren till klassrummen under lektioner. En lärare uppger att flera elever har koncentrationssvårigheter och svårt att arbeta en hel lektion och att elever därför får röra på sig i klassrummet eller gå ut på en bensträckare.

Enligt elever finns det lärare som inte kan hantera elever som stör och lärare som inte kan återställa ordningen när det är stökigt på lektioner. Elever uppger att lärare säger till elever som stör men att elever inte lyssnar eller inte bryr sig. Elever uppger också att det finns lärare som inte säger till elever som stör och lärare som inte vågar säga till, för att de inte vill ha bråk. Elever anser att lärarna måste bli bättre på att sätta gränser, bli mer bestämda och ta tag i saker som händer. ”*Lärare tar det när det blir stort, inte om det är småsnack, men man blir ju störd av småsnack också*”, säger en elev. I intervjuer uppger lärare att de tillrättavisar elever som stör, även om en lärare säger alla elever inte hörsammar när läraren säger till elever att ta undan sina mobiltelefoner.

I intervjuer med elever och lärare framkommer att lärare sällan visar ut elever som stör från klassrummet. Elever berättar att några lärare kan visa ut elever från klassrummet, medan andra lärare inte gör det. Vidare beskriver elever att flera lärare varnar elever som stör att de kommer att visa ut eleven eller ta elevens mobiltelefon, men läraren fullföljer inte även om eleven inte ändrar sitt uppförande. Det förekommer också att lärare visar ut elever, men att eleverna kommer in i klassrummet igen eller går till ett annat klassrum, enligt elever. Elever säger också att lärare säger till elever att gå ut, men när eleverna inte hörsammar utan sitter kvar, ger lärarna upp. I intervjuer uppger sex lärare att de aldrig har visat ut en elev och tre lärare uppger att de har visat ut en elev en gång. En lärare har inte skickat ut en elev en hel lektion men det kan hända att läraren skickar ut elever i två minuter. Lärare uppger att de kan avvisa elever ett kort tag men sedan ska eleven ta igen tiden eleven missat så eleven inte går miste om sin garanterade undervisningstid.

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som inte känner sig trygga på skolan. I intervjuer uppger elever som går andra och tredje läsåret att de känner sig trygga eller ganska trygga på skolan. I intervjuer med elever som går första läsåret uppger några elever att de inte känner sig trygga på skolan och flera elever uppger att

de tror att det finns elever som inte känner sig trygga på skolan. Vidare säger elever att det finns elever på skolan som de är rädda för, som tjafsar och är uppkäftiga mot andra elever. Enligt elever finns det konflikter mellan grupperingar med elever som påverkar stämningen på skolan. Elever uppger att det har hänt tre eller fyra allvarliga bråk under läsåret. Elever uppger att det förut var kaos och bråk mellan elever på skolan, men det har blivit lite bättre även om det inte är bra. En elev säger ”*förut var det bråk nästan varje dag, nu sker det mer tjafs och småbråk varje vecka*”. Elever uppger vidare att det ofta är ”*skojbråk*” mellan elever som munhuggs och slår varandra på skoj. En elev säger att det gäller att ha ett hårt skal på skolan.

Skolinspektionens utredning visar att de flesta av skolans personal anser att eleverna är trygga och att stämningen mellan elever på skolan är bra. Lärare och personal i elevhälsan uppger att de inte har fått signaler om att elever känner sig otrygga på skolan eller att det finns elever som är rädda för andra elever. Lärare uppger att det under hösten 2018 har funnits elever som känt sig otrygga och att skolan har satt in åtgärder och att det är på väg att bli bra. Lärare och personal i elevhälsan uppger att det har funnits grupperingar på skolan men att det inte är så längre. Andra lärare säger däremot att det finns grupperingar och att det finns en hierarki bland grupperna. En lärare säger att det finns elever som mår dåligt av de bråk som varit och att elever fortfarande kan känna sig rädda. Lärare säger att det finns behov av fler vuxna på skolan och att det även skulle hjälpa elever att nå längre i kunskapsmålen. Några personal i elevhälsan uppger att det finns elever som inte känner sig trygga på skolan och förklarar att några elever har uttryckt att de inte känner sig trygga på grund av de olika grupperingar som har varit. Elevhälsan uppger också att det finns elever som har sagt att de skulle vilja byta skola, men inte har möjlighet att göra det. Rektorn uppger att hon inte fått någon information om att elever är otrygga på skolan vid tiden för tillsynen.

Majoriteten av de intervjuade eleverna uppger att elever inte följer ordningsreglerna. Det finns lärare som säger till elever som inte följer ordningsreglerna, men lärarna har olika gränser och en del lärare reagerar inte, enligt elever. Elever säger vidare att det inte får några konsekvenser om eleverna inte följer reglerna. I intervjuer uppger lärare och personal i elevhälsan däremot att elever för det mesta följer ordningsreglerna. Lärare och elevhälsa beskriver att personalen arbetar efter en konsekvenstrappa om elever inte följer ordningsreglerna.

I samtliga intervjuer med elever som går första läsåret framkommer att det finns bristande språkbruk på skolan. Elever uppger att elever använder svordomar, skällsord och könsord när de pratar med varandra. Några elever säger att det är på skoj, men tillägger att det finns elever som tar illa upp. En elev säger att hen tar illa upp och att det känns obehagligt. Elever säger att lärarna ibland uppmärksammar dåligt språkbruk och säger till. I intervju uppger lärare däremot att de anser att det råder ett respektfullt språkbruk mellan elever. Lärarna berättar samtidigt att det förekommer skojbråk och en jargong som innebär att eleverna kan säga saker till varandra som personalen tycker är olämpliga, exempelvis svär eleverna ganska mycket. Lärarna uppger att de är närvarande och säger till direkt när de hör elever säga fula saker.

I samtliga intervjuer med elever som går första läsåret framkommer att elever inte berättar för personal om någonting har hänt och att elever inte vill ”*gola*” eller ”*tjalla*”. Elever säger att de inte litar på att skolpersonalen kan lösa problemet och att det istället kan komma att bli värre och att eleven kan sätta sig själv i fara. En elev säger att för att kunna prata med personalen om något som hänt måste eleven ha bevis för det. Elever säger att de tror att elever på skolan inte vågar erkänna för lärare att de är rädda för andra elever för att det blir värre om den andra eleven får veta. I intervju uppger några lärare att de känner igen att elever inte vill gola och att elever inte vill att det ska komma fram att det är de som har berättat något och de försöker finnas ute bland eleverna. Andra lärare uppger däremot att de inte märkt av någon tystnadskultur. Personal i elevhälsan uppger att elever kommer till dem och berättar om det har hänt något och att skolan inte har pratat med eleverna om tystnadskultur.

I intervjuer uppger flera elever att de inte upplever att skolan gör något särskilt för att förbättra studieron eller tryggheten för eleverna. Några elever berättar att skolan har gjort nya gruppindelningar och säger att detta har hjälpt lite, men att det fortfarande är stökigt på lektioner. Några elever säger att de tror att det är fler lärare i korridorerna nu än vad det var tidigare och att det finns övervakningskameror och att det har medfört att det blivit svårare att ha bråk i skolans lokaler. Lärare, elevhälsa och rektorn uppger att skolan vidtar åtgärder för att förbättra studieron och tryggheten. Huvudmannen uppger, i en skrivelse som inkom efter Skolinspektionens besök, att skolan vidtar åtgärder för att förbättra studieron. Bland annat samtal med elever och vårdnadshavare, att rektorn har beslutat om disciplinära åtgärder, gruppändringar, ökad vuxennärvaro, rastvaktssystem och förebyggande insatser med att stärka lärarens ledarskap i klassrummet och att genomföra tydliga lektionsupplägg. Huvudmannen uppger att ett flertal elever har behov av att röra på sig och har svårigheter att fokusera en hel lektion och det är en individuell anpassning att en del elever får ta korta bensträckare under överenskommelsen att de inte stör och att det endast gäller ett par minuter. Huvudmannen anför vidare att skolan arbetar kontinuerligt för att säkerställa elevernas trygghet, bland annat arbetar personalen med relationer och att skapa förtroende hos eleverna, vuxennärvaro i korridorer, värdegrundsarbete, likabehandlingsplan och samarbete med externa aktörer. Vidare anges att lärare arbetar utifrån samma förhållningssätt och ordningsregler och att lärare vidtar de åtgärder som situationen kräver när det inte är studiero. Huvudmannen uppger också att eleverna har förtroende för personalen och vågar berätta när något händer.

Målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans målinriktade arbete mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav. Det finns brister i skolans arbete med att kartlägga elevernas trygghet och trivsel och risker för kränkningar i skolan. Skolinspektionens utredning, som framkommit ovan, visar att elever och skolpersonal har skilda uppfattningar om elevernas trygghet på skolan, exempelvis känner skolpersonal inte igen elevers beskrivningar om att elever känner sig rädda eller förekomsten av konflikter mellan elevgrupperingar, respektlöst språkbruk och tystnadskultur. Detta förhållande är enligt Skolinspektionens mening helt oacceptabelt. Härtill kommer att

rektorn uppger att resultatet av skolans enkät inte är tillförlitligt till följd av låg svarsfrekvens. Kartläggningen ska leda till att verksamheten får förståelse för elevernas situation och problem som kan finnas, så att verksamheten kan sätta in relevanta åtgärder. Om rektorn bedömer att skolans kartläggning inte ger tillräcklig information, måste ytterligare kartläggningsåtgärder vidtas. Skolinspektionens utredning visar att elever inte berättar för skolpersonal om händelser där elever blir utsatta, detta är något som skolan särskilt behöver uppmärksamma i sin kartläggning. Det är viktigt att skolan arbetar aktivt så att eleverna känner sig trygga med att vända sig till personal för att få hjälp.

Skolinspektionens utredning visar att personalen och rektorn inte alltid gör en anmälan om de får kännedom om att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling eller när de själva bevittnar en händelse som är att betrakta som kränkande för den som blir utsatt. Det framgår av intervjuer med rektorn, elevhälsa och lärare att de endast gör en sådan anmälan om en elev vill anmäla. Vissa situationer som elever upplevt som kränkande, som elever berättat om i intervjuer vid tillsynen, har av denna anledning inte anmälts till rektorn eller huvudmannen. Skolinspektionen understryker att anmälningsskyldigheten inträder så snart skolpersonal får signaler om att en elev känner sig utsatt för kränkande behandling. Det krävs inte bevis om att en kränkning ska ha ägt rum för att en utredning ska inledas och skyldigheten att utreda föreligger även om elever uppger att de inte vill att händelsen ska utredas. Bristerna i skolans arbete med att anmäla kränkande behandling innebär att alla upplevda kränkningar inte utreds i tillräcklig omfattning och att huvudmannen och rektorn inte får kännedom om vilka åtgärder som behöver genomföras för att förebygga och förhindra kränkande behandling i framtiden. Trots att huvudmannen uppger att personalen anmäler kränkande behandling och att informella anmälningar inte förekommer, bedömer Skolinspektionen mot bakgrund av uppgifterna från lärare, elevhälsa och rektorn, att skolans arbete med att anmäla kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens utredning

I intervjuer med lärare och elevhälsa framkommer att skolan kartlägger elevernas trygghet genom enkäter. Beträffande den senaste kartläggningen uppger lärare och

elevhälsa att resultatet vårterminen 2019 gällande elevernas upplevda trygghet har sjunkit jämfört med föregående termin. Personal i elevhälsan uppger att det inte var bra resultat förra terminen heller men att det nu hade gått ner lite ytterligare. Rektorn uppger att det bara var 50 procent av eleverna som svarade på enkäten och att den därför inte är helt tillförlitlig.

I intervjuer uppger några elever att om det sker en kränkning agerar lärare, medan andra elever uppger att elever själva måste säga till lärare annars förstår inte lärarna. Elever säger också att lärarna har olika nivåer för vad de tycker är kränkande. I intervju uppger lärare att om en elev berättar att en kränkning hänt pratar läraren med rektorn. Ibland vill elever göra en anmälan om kränkande behandling, då är det rektorn som gör det, enligt lärare. Lärare uppger att de tar tag i saker som händer och pratar med eleven, men att det kan sluta med att eleven inte vill göra en anmälan. Några lärare säger att det inte har kommit någon elev till dem som vill anmäla en kränkning och tillägger att om lärarna skulle se något själva så kan de göra en anmälan. Lärare uppger också att de har gjort informella anmälningar till rektorn men de vet inte om det dokumenteras. Lärarna säger att informella anmälningar inte alltid är så allvarliga, det kan vara att lärarna har sett ett mönster av otrevligt beteende hos elever och anser att rektorn behöver hantera det. Enligt lärarna finns det mycket som redan är dokumenterat för en del elever och då behövs det inte en formell anmälan, men så fort en elev upplever det som en kränkning ska det anmälas.

Personal i elevhälsan uppger att det har funnits gånger då elever inte har velat gå vidare med en anmälan. Vid två händelser under läsåret där polis blivit inkopplad har elever inte velat gå vidare med en anmälan om kränkande behandling. Personal i elevhälsan uppger att om eleven inte känner sig kränkt kan personalen inte göra en anmälan. När Skolinspektionen frågar om en anmälan om kränkande behandling skett vid en viss händelse som elever berättat om uppger personal i elevhälsan det missats och att en anmälan borde ha gjorts.

Huvudmannen uppger, i en skrivelse som inkom efter Skolinspektionens besök, att efter en anmälan om kränkande behandling görs en utredning. En kartläggning görs av händelsen för att fastslå om en utredning ska påbörjas. En kränkning är utifrån den kränktas uppfattning, det är till viss del en individuell upplevelse, men om det är uppenbart för personalen hanteras det som en kränkning. Huvudmannen uppger att all personal reagerar och vidtar åtgärder när en elev uppfattas ha blivit kränkt. Om en elev blir kränkt tar rektorn beslut om vem som ska utreda situationen, en rapport skrivs och rektorn tar beslut om åtgärder samt beslutar om när uppföljningen ska göras. Huvudmannen betonar också att det inte förekommer ”informella anmälningar”.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det av särskilda skäl inte är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Yrkesgymnasiet Stockholm inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Thorengruppen AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Brister i skolans undervisning, arbetet med särskilt stöd, bedömning och betygssättning samt trygghet och studiero och åtgärder mot kränkande behandling påverkar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen bedömer att bristerna är allvarliga och att föreläggandet behöver förenas med vite.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Thorengruppen AB att senast den **15 november 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslut om föreläggande gäller omedelbart. Nedan redovisas de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa den påtalade bristen. I de fall det är möjligt får bristen avhjälpas på annat sätt.

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleverna på yrkesprogrammen får arbetsplatsförlagt lärande under ledning av handledare, som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig. (16 kap. 11 och 16 §§ skollagen; 4 kap. 12-14 §§ gymnasieförordningen)

Åtgärder

- Rektorn ska fatta beslut om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras.

Motivering till föreläggande

Arbetsplatsförlagt lärande, grundläggande behörighet och introduktionsprogram

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn inte har fattat beslut om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och när det arbetsplatsförlagda lärandet ska förläggas över läsåren. Att så sker är viktigt för att eleverna ska veta vilka

delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen. Arbetsplatsförlagt lärande är en central del i de nationella yrkesprogrammen och det är viktigt att beslut fattas om vad som förläggs till arbetsplatsförlagt lärande för att säkerställa att detta lärande är inriktat mot programmets mål.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett yrkesprogram inom gymnasieskolan ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. Enligt gymnasieförordningen beslutar rektorn om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåret ska göras.

Skolinspektionens utredning

I intervju uppger yrkeslärare att de bestämmer vad som ska göras på skolan respektive under det arbetsplatsförlagda lärandet. Lärare berättar att de har matriser som visar konkretiseringar med moment för att uppnå målen. Lärarna uppger att de checkar av mot matrisen. En övergripande läsårsplanering skickas till arbetsplatsen som visar vad som ska göras inom det arbetsplatsförlagda lärandet och i skolan. Denna går att justera efter hand beroende på arbetsplatsen och elevens utveckling. Läraren går igenom detta med eleverna.

I intervju uppger rektorn att poängplanen visar hur många poäng som ska fördelas till det arbetsplatsförlagda lärandet respektive till skolan. Enligt rektorn är det lärarna som fördelar innehållet, vilka delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser och i skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Yrkesgymnasiet i Stockholm uppfyller inte de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Thorengruppen AB föreläggs därför att vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Thorengruppen AB uppfyller författningarnas krav inom grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Thorengruppen AB uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

På Skolinspektionens vägnar

X Elisabeth Wikén	X Magnus Ledman
Elisabeth Wikén	Föredragande
Beslutsfattare	Magnus Ledman
Signerat av: Elisabeth Wikén	Signerat av: Magnus Ledman

I ärendets slutliga handläggning har avdelningsjurist Jonas Hedström och jurist Linnéa Lundberg deltagit.

Allmänt om tillsynen:
Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor
Bilaga 1: Fakta om Yrkesgymnasiet Stockholm

Bilaga 2: Hur man överklagar

Fakta om Yrkesgymnasiet Stockholm

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Thorengruppen AB under våren 2019. Yrkesgymnasiet Stockholm besöktes av Skolinspektionen den 11–14 mars och den 14–15 maj 2019.

Yrkesgymnasiet i Stockholm är en fristående gymnasieskola belägen i Skarpnäck i Stockholms kommun. Huvudman för skolan är Thorengruppen AB med organisationsnummer 556613-9290. Verksamheten startade läsåret 2010/11 och hade vid tiden för tillsynen 151 elever. Följande program bedrivs vid skolenheten;

- Bygg- och anläggningsprogrammet med inriktning Husbyggnad
- El- och energiprogrammet med inriktning Elteknik
- Fordonsprogrammet med inriktning Personbil
- Handels- och administrationsprogrammet med inriktning Handel och service
- Hantverksprogrammet med inriktning Frisör
- Vård- och omsorgsprogrammet

Vid skolan finns också vid tiden för tillsynen elever inom introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och programinriktat val.

Måluppfyllelse

Enligt Skolverkets officiella statistik (SIRIS) för Yrkesgymnasiet Stockholm läsåret 2017/2018 var den genomsnittliga betygspoängen för elever med avgångsbetyg 12,3 jämfört med genomsnittet i riket 14,3. Andelen elever som tagit gymnasieexamen för yrkesprogram inom tre år, startläsåret 2017/18 var 24,5 procent jämfört med genomsnittet i riket 72 procent.

Andel elever med gymnasieexamen av avgångselever (betygssatta i minst 2500 poäng) var 68,4 procent läsåret 2017/2018 jämfört med genomsnittet för riket som var 88,3 procent.

Andel legitimerade lärare med behörighet läsåret 2017/2018 var 23,8 procent jämfört med 81,4 procent som var genomsnittet för riket samma år.

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska lämnas till Skolinspektionen på Nygatan 18-20 i Umeå eller skickas till Skolinspektionen på adressen; Box 3177, 903 04 Umeå.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.